

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kulttuurihyvinvointi osaksi arkea

- Ajankohtaista hallitusohjelmasta

Taru Koivisto
Johtaja, Yhteisöt ja toimintakyky -osasto
27.9.2023

Vahva ja välittävä Suomi

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

Hallitusohjelma 2023 - Vahva ja välittävä Suomi

Sisältö

1. Kestävä julkinen talous
- 2. Toimiva ja kestävä hyvinvointiyhteiskunta**
- 3. Kunnat, kaupungit ja valtion aluehallinto**
- 4. Hyvinvointi syntyy työstä**
- 5. Osaava Suomi**
6. Kasvun kaava
7. Puhtaan energian Suomi
8. Uuden aikakauden ulko- ja turvallisuuspolitiikka
9. Euroopan Unioni: kohti strategista kilpailukykyä
10. Turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio
11. Suomi Liikkeelle –ohjelma
12. Valtioneuvoston johtaminen ja viestintä
13. Vaali- ja puoluelainsäädäntö sekä demokratian käytännöt

2. Toimiva ja kestävä hyvinvointiyhteiskunta

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Palveluiden vaikuttavuuden lisääminen

- Ennaltaehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Kansansairauksia voidaan vähentää merkittävästi vaikuttamalla riskitekijöihin, kuten tupakointiin, alkoholinkäyttöön, ruokavalioon, liikkumattomuuteen ja ylipainoon, sekä yksinäisyyteen, joka on yksi mielenterveyttä vaarantava tekijä.
- **Toteutetaan poikkihallinnollisesti ja yhdessä järjestöjen kanssa kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma**, jolla vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuutta ottamalla käyttöön **vaikuttaviksi arvioituja käytäntöjä** sekä kehitetään uusia ratkaisuja perustuen kokonaistaloudelliseen hyötyyn ja kustannusvaikuttavuuteen.
- Varataan ohjelman toteuttamiseen 9 M€ euron kertaluontoinen määräraha hallituskauden ajaksi.

Kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Selkiytetään ja vahvistetaan kuntien ja hyvinvointialueiden **yhteistyötä ja työnjakoa** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä työllisyyden edistämisessä
- Ohjataan kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja yhteistyötä erityisesti **yhdyspintapalvelujen ja tiedolla johtamisen** osalta
- Tuetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä **poikkihallinnollisella yhteistyöllä** sekä vahvistetaan **kaikkien väestöryhmien hyvinvoinnin näkökulmaa** ja sen **tietopohjaa** hyvinvointialueiden ja kuntien ohjauksessa
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **(hyte) -kertoimen** painoarvoa kasvatetaan nykyisestä. Samalla tarkastellaan kuntien ja hyvinvointialueiden välistä rahoitusratkaisua siten, että se kannustaa panostamaan terveyden edistämiseen ja ennaltaehkäisevään työhön.

Ikäihmisten kotona pärjääminen

Yksilölliset ja tarpeenmukaiset ikäihmisten palvelut

- Osoitetaan **järjestöavustuksia** kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille kotona asuvien ikäihmisten ja omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi sekä etsivän että löytävän työn tehostamiseksi
- Lisätään kuntien terveyden edistämisen määrärahaa sosiaali- ja terveysministeriön talousarviomomentille ja vaikutetaan sen kohdentamiseen ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen
 - Varataan 30 M€ (->27 M€) lisäys hallituskaudelle
- Kannustetaan vuorovaikutusohjauksella hyvinvointialueita lisäämään ja uudistamaan iäkkäiden **ryhmämuotoista päivä- ja päiväkeskustoimintaa**
- Hyvinvointialueiden ja kuntien välistä yhteistyötä tarvitaan mm. esteettömän asumisen, harrastusten ja liikkumisen mahdollistamisessa sekä tapaturmien ehkäisyssä.

Mielenterveyden edistäminen

- Mielenterveysstrategia 2020–2030 -työssä tunnistettuja toimia jatketaan osana hallituksen toimia mielenterveyden edistämiseksi
- Lisäksi jatketaan itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa.
- Kiinnitetään erityistä huomiota ehkäisevään mielenterveys- ja päihdetyöhön lasten ja nuorten toiminnassa
- Kehitetään varhaisen mielenterveyden tukemisen koulutusta myös osaksi muiden ammattiryhmien koulutusta

Liittymäpintoja muihin hallitusohjelman kirjauksiin

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden vahvistamiseen liittyviä kirjauksia:
 - Hallitus uudistaa ja vahvistaa kansallista terveydenhuollon menetelmien arviointia kokoamalla osaamisen ja resurssit yhdeksi kokonaisuudeksi. Osaamiskeskityksessä kehitetään ja vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen menetelmien arviointia.
 - Vahvistetaan valtion ohjausta vaikuttavuusperustaisesti. Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, joka kohdentuu palvelujärjestelmään, sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.
- Liittymäpinnat muihin ohjelmiin, mm.
 - Suomi Liikkeelle –ohjelma (OKM), toteuttamiseen vuosittain 20 M€

3. Kunnat, kaupungit ja valtion aluehallinto

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kuntapolitiikka

- liittymäpintoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

- Sosiaali- ja terveystalveluiden siirryttyä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle korostuu myös **kunnan tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä**, joka näkyy muun muassa vapaa-ajan sekä kulttuuripalveluiden järjestämisessä.
- Hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on varmistaa kunnille itsehallinnollinen vapaus ja aidot edellytykset siihen, että kunnat pystyvät vastaamaan perustehtävistään sivistys-, nuoriso-, elinkeino-, asumis- ja maankäyttöasioissa.
- Hallitus käynnistää **kuntien normituksen keventämisoelman**
- Kuntien tehtäväkentän vakiinnuttamiseksi kuntien tehtäviä ei siirretä hyvinvointialueille hallituskauden aikana. Hallitus lisää myös alueellisten ratkaisujen joustavuutta kuntien ja hyvinvointialueiden työnjaossa. Tavoitteen edistämiseksi säädetään kuntien ja hyvinvointialueiden mahdollisuudesta sopia tehtävien hoitamisesta alueellisten ja paikallisten tarpeiden mukaisesti.

4. Hyvinvointi syntyy työstä

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työelämän kehittäminen ja työhyvinvointi

- Mielen terveyteen perustuvia sairauspoissaoloja vähennetään ja **Työelämän ja hyvän mielen terveyden -ohjelmatyötä** jatketaan. Mielen terveyttä tukevien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa työelämässä edistetään.
- Työntekijöiden psykososiaalisen kuormituksen hallintaa tehostetaan selkiyttämällä ja kokoamalla yhteen asiaa koskevia säännöksiä sekä syventämällä työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyötä.
- **Sosiaali- ja terveysjärjestöjen roolia** työikäisen väestön psykososiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi vahvistetaan ja varmistetaan järjestötoimijoiden edellytykset osallistua ohjelmatyöhön työelämän kehittämiseksi mieliystävällisemmäksi
- Hallitus laajentaa **kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntaseteleiden** käyttöä ja luo uusia tapoja lisätä työntekijöiden liikkumista työhyvinvoinnin parantamiseksi
- Hallitus valmistelee useamman vuoden mittaisen, myös ikääntyneitä koskevan **työkykyohjelman** työssä jaksamisen parantamiseksi ja työkyvyttömyyseläkkeiden vähentämiseksi

5. Osaava Suomi

Kulttuuri, liikunta ja nuoret

- **Oppimisen tukea** selkeytetään ja tuen ketju yhtenäistetään varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Varhaisella puuttumisella ehkäistään ongelmia, jotka käyvät kalliiksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti. Oppimisen edellytyksiä luodaan ja hyvinvointia vahvistetaan myös kulttuurin ja liikunnan keinoin.
- Hallitus laatii **kulttuuripoliittisen selonteon**.
- Hallitus vahvistaa OKM:n sekä STM:n välistä yhteistyötä. Tavoitteena on esimerkiksi kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan laajempi hyödyntäminen ennaltaehkäisevässä sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- Hallitus ratkaisee kulttuurialan ja luovien alojen tekijöiden sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyviä ongelmia osana sosiaaliturvauudistusta. Erityistä huomiota kiinnitetään freelancereiden asemaan. Huolehditaan taiteen vapaudesta, tekijöiden hyvinvoinnista, osaajien riittävydestä ja työmarkkinan toimivuudesta.

Kiitos!

taru.koivisto@gov.fi
[@taru_koivisto](https://www.instagram.com/taru_koivisto)

Sosiaali- ja
terveysministeriö